

boom terug, en geplukte vruchten vergeten heur oorsprong. Maar zoo is het met een mensche-lijk huisgezin niet. Zulk een gezin lijkt wel een plant, die allengs in stukken uit elkaar loopt, maar zoo, dat de uiteengeleopen stukken toch nog met onzichtbare banden of vezelen aan elkaar verbonden blijven.

De telegraaf komt er nog het naast bij. Als te Parijs de magnetische draad in den grond wordt gestoken, en men steekt het andere uiteinde van dien draad te Amsterdam in den bodem, en de toestel werkt, dan heeft er opeens, onder den grond door, een verbinding plaats van de elektrische kracht. Het trekt van die punt, die te Parijs in den grond steekt, tot naar die punt, die bij ons in den bodem ging. Men noemt dat een strooming. Men merkt en weet dat er een verbinding is. Maar het is een verbinding, die aan onze waarneming ontsnapt. En zoo nu, en sterker nog is het ook met de banden van het bloed, vooral indien de banden van den geest er op werken mogen. Want of het ééne kind dan in het ééne en het andere in het andere werelddeel is, als door een elektrischen stroom, die ongezien door de lucht trekt, blijven dan die harten toch op den versten afstand verbonden. En als 's avonds de knieën worden gebogen en uit alle stad en dorp de gebeden naar den Hooft opklommen, dan werken al die stroomingen, dan trekken al die banden, en dan is het ééne roepen, ééne bidden naar den Hooft voor wie van zijn lieven verwijderd is en toch voor zijn lieven liefste voelt in het hart.

Toch kan niet genoeg geklaagd, dat de trekking dier geheimzinnige onzichtbare banden niet nog sterker is; niet genoeg getreurd, dat juist in onze dagen, de onderlinge verkieftheid en saamhorigheid vaak zoo nauwelijkt werkt.

Ge hebt wel recht, dat familiebanden niet kunnen blijven doortrekken, als te sterk geestverschil de zielen uitscheidt. Of heeft niet de Heere zelf gezegd: «Wie niet haat zijn vader en broeder om mijnen wil, is mijns niet waardig?» Niet ook waar, dat Rutha zeggen: «Uw volk is mijn volk», steeds weerklinkt vond in het vroom gemoed? o, Schrijnen moge het u soms door de ziel, maar er is niets tegen in te brengen, als de ééne Jezus belijdt en den andere het Kruis een ergernis is, dan kunnen die twee niet saamgaan, ook al heeft eenzelfde moeder ze geboord.

Maar omdat de banden van het bloed ook in uw huis, als het op beslissen komt, nooit de banden van den geest overheerschen mogen, daarom moogt ge toch nimmer die banden van het bloed gering achten.

Die banden van het bloed zijn geleidingen waarlangs iets uit het hart van den een in het hart des anderen uit kan gaan. Er kan langs die geleidingen een *typh* van *sonde* schieten uit de ziel des éénen in die des anderen; maar ook er kan langs dezelfde geleidingen een *geest* overgaan uit hart in hart.

En dit nu is het kwaad onder dagen, dat de kerk van Christus op die banden des bloeds, als instrumenten van *sonde* of van *zegen*, zoo weinig let.

Het wordt alles te *geestelijk* opgevat.

Ook gij hebt wel een huis. Paulus' zeggen tot den stekbewaarder: «Gij en u huis», is ook voor u wel verstaanbaar. Maar nu denkt ge allicht: «Als die kinderen van mijn bloed zalig moeten worden, zal toch dit werk van den Heere moeten komen; wat kan ik er aan doen?» En zoo staakt ge het woord van vermaning; zwiigen wordt regel; alleen in natuurlijke, wereldsche dingen werken de banden des bloeds nog; maar overigens dat er in die banden des bloeds een kostbaar instrument gegeven is, om ter zaligheid ook voor uw huis werkzaam te zijn, dat hebt ge nooit ingedacht; dien blik hadt ge er nooit op; daar liet ge u niet mee in.

En dit nu is een *sonde*, die bestraft en bedreiden moet.

In uw macht heeft God de Heere de zaligheid van uw huis zeker niet gesteld. Hij is een jaloezich God, en geeft zijn eere aan geen andere. Hij haart weder, Hij alleen, en alleen God de Heere zelf kan aan uw kind, aan uw vrouw, aan uw broeder het geloof geven. Maar onder uw *plicht* staat niettemin het vermaan en het smeeken der liefde. En als God de Heere u dan niet los in het midden der uwen stelt, maar u met heel uw huis door heilige, teedere, geheimzinnige banden des bloeds zoo verbindt, dat er langs al die banden en draden iets van u op hen kan uitgaan, dan moet ge uw arbeid te werk stellen, ook al bleek in de toekomst, dat het al arbeid en moeite tevergeefs was geweest.

o, Dat er in onze Christelijke gezinnen toch dieper besef opwaakte van deze heerlijke roeping. Eertijds zag men soms reeksen van geslachten, waarin de zegen der genade telkens van vader op kind als overging, en thans is het, of schier uit elk huis het ongelooft zijn prooi komt wegleepen.

Dit gaat niet om goed en have, maar 't gaat om de levende zielen.

En daarom kan er niet sterk genoeg op aangedrongen, dat we voor dat diepgaande kwaad toch liet oog zullen openen.

De kerk van Christus vraagt om *geestelijken* die den Heere dienen in godzaligheid. De kerk van Christus vraagt om geheele *huizegezin*, die den Heere in onverdelijfelijkheid mogen aanroepen. Ze wil, ze vraagt ook van u, dat ook in uw huis *de banden des bloeds* niet als een ongebruikt instrument zullen liggen. God schiep ze die banden.

Ze geven u geleidraden. Ze bieden u aansluiting. Ze stellen u in gemeenschap met wie om u zijn.

o, Laat langs die draden, laat door die aansluiting, laat dank zij die gemeenschap, dan ook in uw huis de gloed eener meer dan aardse liefde voor man en vrouw en broeder, voor broeder en zuster werken mogen.

Een liefde die naar Boven loft, die God geve het, meetrekt naar den hemel!

KUYPER.

Amsterdam 10 Februari.

Het Diaconaal Congres, te Utrecht gehouden, heeft ten volle aan de verwachting mogen beantwoorden.

Er lag iets lieflijks in, nu eens saam te zijn om te beraadslagen over wat zoo rechtstreeks tot het hart spreekt en optrok in de sfeer der heilige Goddelijke harmonietigheid.

Haast schreit men er bij, als men zoo diep beset, hoe egerlijk onze kerken dusver dit deel van heur heerlijke taak verwaarloosd hebben.

Niet nu pas, maar reeds sinds eeuwen. Want al, Rome stak ons hier de loefal. Want al verwierpen de Protestanten het

Ordewezen, en al brachten ze, wat naar Gods Woord was, alle bediening der barmhartigheid naar het Diaconaat terug, ze hadden dan ook in dit Diaconaat alles behoeven op te nemen, wat Rome in zijn Orden gespreid had.

En toch, wel verre van dit te doen, maakte men er zich van af met tamelijk koude bediening, en voorts het stichten van weeshuizen en oude-mannenhuizen, waarvan het nut nog vrij twijfelachtig is.

Niet in elk weeshuis vindt men een Van 't Lindenhout.

Omtrent den gang van het Leiderdorp-sche proces maken sommigen zich blijkbaar een verkeerde voorstelling.

Er zitten in dit proces twee quaestien. De ééne quaestie is, of de Kerkvoogdij, gelijk ze thans bestaat, wettig saangesteld is, en dus het recht heeft om over de pastorie te beschikken.

De andere of, gesteld dit is zoo, De. Vlugs zijn recht op inwoning in de pastorie verloren heeft.

Nu had de advocaat van De. Vlugs op beide quaestien den strijd kunnen aanbinden. Maar dit deed hij niet.

Hoofdzak voor hem was, dat De. Vlugs gesommeerd werd om de pastorie te verlaten, en dat dit voorkomen werd.

Uit dien hoofde heeft hij zich op het eerste punt niet verweerd, om allen nadruk te leggen op het tweede, en aan te toonen, dat, gesteld ook, dat Kerkvoogden de qualiteit bezitten (des neen) om dezen eisch in te stellen, die eisch toch, dient afgewezen.

Dit is vaste usantie bij heeren advocaten. Zij handelen niet als theologen en filosofen, die liefst elke quaestie tot in den wortel bezien, maar vragen alleen: Wat biedt de zekerste kans, om mijn client vrij te krijgen?

En daar het nu voor hem vaststaat, dat Kerkvoogden, ook al zitten ze wettig, De. Vlugs niet uit de pastorie kunnen zetten, heeft hij op dit punt al de kracht van zijn pleidooi saamtrokken.

Aankankelijk niet zonder succes.

Immer het Openbaar Ministerie heeft zich, wat dit punt betreft, geheel met zijn conclusie vereenigd.

Maar vandaar dan ook de schijnbare tegenstrijdigheid, dat de Officier van justitie, enerzijds de qualiteit der eischers als zijnde Kerkvoogden erkent, en anderzijds De. Vlugs tegenover hen gelijk geeft.

Mocht later een proces komen over de Kerkvoogdij, dan zal het nog altoos tijd zijn, om ook hun *qualiteit* te bestrijden.

Wat nu bestreden werd, was alleen hun *eisch*.

Nu het vraagstuk van den dusgenaamden *Ketterdoop* opnieuw de aandacht tot zich trekt, dienen onze lezers eenigermate op de hoogte van deze quaestie te worden gesteld. Oudtijds, toen er slechts ééne enkele Christelijke kerk op aarde bestond, ook in het zichtbare, en ook naar het instituut, werd elke Doop, die niet door de kerk bediend was, *Ketterdoop* genaamd.

Er was slechts ééne kerk. Men kende niet anders dan die ééne kerk. Men behoorde tot die ééne kerk, of wel men was van *geen* kerk en behoorde tot de kerk niet.

En al nu wat niet van de kerk was, of buiten de kerk stond, vatte men saam onder het algemeene begrip van *ketter*.

Wel ontwikkelde zich later nog een onderscheid tusschen groepen van belijders die *ketter* en groepen van belijders die *schismatiek* waren; maar wat de quaestie van den Doop betreft, heeft men dit onderscheid nimmer duurzaam doen gelden, en alzoo onder den naam van *Ketterdoop* alle zoodanige Doopbedieningen samengevat, die niet bediend waren door de kerk in haar kader en op haar gezag.

Nu moet men zich in dien ouden toestand der Christelijke kerk wel indenken. Er bestond nog geen onderscheid tusschen Roomschen of Protestanten, tusschen Grieken of Armeniërs, tusschen Lutheranen en Gereformeerden, tusschen Baptisten en Remonstranten. Men kende nog niets dan de kerk van Christus.

Die kerk van Christus had haar verborgene geestelijke zijde, maar ook haar openbare in het zichtbare. En geopenbaard in het zichtbare was die kerk niet alleen dan, als de Staat haar erkende, maar ook dan als de Staat haar vervolgde en zij *kruiskerk* was. Hoe toch zou de Staat een onzichtbare kerk hebben kunnen vervolgen, en ook, hoe zouden de Christenen zich hebben kunnen aansluiten bij een kerk, die onzichtbaar was!

En niet alleen dat deze kerk in het zichtbare vindbaar was, maar ze was ook als *instituut* georganiseerd. Deze organisatie begon plaatselijk. Een kerk te Thessalonica. Een kerk te Laodicea. Een kerk in Efeze. Maar van uit deze onderscheidene plaatselijke openbaringen der kerk kwam al spoedig een Synode of Concilie saam, en alle plaatselijke kerken stemden toe, dat zulk een Concilie de algemeene belangen der gansche kerk op aarde in haar macht had.

Het was niet het dwaze en onzinnige denkbeeld van een *volkskerk*, van een Italiaansche kerk en een kerk in Griekenland, waarvoor men ijverde. Neen, het was de *ééne* kerk, in al deze landen verspreid, die geestdrift inboezemde.

Men leefde in het ijkje bewustzijn van te behooren tot de ééne groote *wereldkerk* van Christus.

Vandaar dat men, zoolang dit kerkelijk besef stand hield, aan een Christelijke bestaan buiten die ééne kerk niet kon denken.

Wel werd niet ontkend, dat eertijds vrome menschen, door dwaling misleid, niet ook nog buiten de kerk zekere penade met zich konden dragen. Maar *salig* worden buiten die ééne kerk kon men niet.

Met die kerk te breken was toch niets minder dan de *liefde* verloochenen voor het Lichaam Christi, en hierdoor veraking der *liefde* voor God. Alzoo doodronde, Moedwillige breking van het hoogste gebod.

Ook al had iemand in opstandigheid buiten de kerk geleefd, zoo kon hij nog wel zalig worden, mits hij maar vóór zijn dood in boete en berouw zijn zonde beleden en beweede. Maar wie hardnekkig bleef en tot aan zijn jongsten snik de kerk van Christus bleef verachten, ging ter helle en was onredbaar verloren. Hij stierf buiten het Lichaam van den Christus.

En nu spreekt het dan toch wel vanzelf, dat, zoolang deze overtuiging stand hield, en er nog geen andere opvatting van de zichtbare kerk in het menscheijk bewustzijn was opgekomen, alle *ketterdoop* moest verworpen worden.

Denk het u toch wel in, dat men zich slechts ééne enkele kerk op aarde dacht, zóó dat er zelfs geen twee *instituten* van kerken naast elkander konden bestaan, maar al wat buiten *uw* kerk lag, door u geoordeeld werd dan ook buiten de kerk van Christus te liggen. En dat niet enkel in uw eigen land, maar in de geheele wereld. Stel u voor, dat ge alle Lutheranen, Episcopalen, Methodistten, Baptisten, Grieken en Armeniërs ja al wat er aan belijders, buiten uw eigen *instituten* kerk, leeft, veroordeeldt als ketter, die buiten de kerk van Christus staan, en die, zoo ze zich vóór hun dood niet in uw kerk laten opnemen, werkelijk verloren gaan.

Ja, zoek u te verplaatsen in een bewustzijn, dat b.v. de Christelijke Gereformeerden hier te lande zouden zeggen: Onze *instituten* kerk, gelijk die onder onze Synode leeft, is al wat er van Christus' kerk in deze landen bestaat. Buiten de 200,000 leden van onze kerk zijn er *geen* Christenen; is alles heidensch of met heidenen gelijk staande; en uit de bijna vier miljoen Nederlanders, die buiten onze kerk leven, gaat niemand ten hemel in, tenzij hij nog vóór zijn sterven berouwvol tot onze Synode komt.

En nu vatten we uittennend, dat ge hier nauwelijks meer inkomten kunt; zoo geheel en al zijn wij aan dezen krijg van denkbeelden ontweend. Vooral dan wordt u dit onmogelijk, zoo ge nu ook aan de *wereldkerk* denkt, en als lid der Christelijke Gereformeerde kerk zeggen gijnt: Ouder de 45 miljoen zielen van Duitschland behoort niemand tot de kerk van Christus, dan die enkele honderden in Benthem, die met onze kerk nog in zeker verband staan, en 't zij we aan Denemarken, aan Zweden of Noorwegen denken, daar is alles niets dan heidendom of ketterij, maar niets van de kerk van Christus, want de kerk van Christus zijn wij.

Toch, en dit verzoeken we onze lezers nu wel in het oog te houden, toch heeft men zóó metterdaad en niet anders in de derde en vierde eeuw onze jaartelling gedacht.

Er bestond maar ééne *geinstituteerde* kerk. Heel de zichtbare kerk leefde in ééne *instituten*. En daarbuiten was op heel de wereld niets dan heidendom, Jodendom of ketterij.

Voorzover er dus buiten die ééne niet slechts zichtbare, maar ook *geinstituteerde* kerk, nog personen gevonden werden, die den Doop nabootsten, sprak het dan ook vanzelf, dat deze Doop *geen* Doop kon zijn.

De heilige Doop is een sacrament der kerk; waar de kerk niet is, kan dus ook het sacrament van den Doop niet zijn. Er kan een nabootsing wezen. Een indoepling in of besprenging met water. Ook desnoods het uitspreken van dezelfde woorden als de kerk er bij uitsprak. Maar, ook al leek het op den echten Doop als twee druppelen water, Doop was het niet.

Als vijf rechtters, die in ééne rechtbank zitten, saam op reis gaan, en in een Zwitsersche hétel zich de laffe aardigheid willen veroorloven, om daar rechtbankje te gaan spelen, ook al zitten daar dan dezelfde personen, en ook al houden ze zich stipt aan den vorm van het proces, dan is dit toch geen *rechtspraak*, maar *spel*.

En zoo ook hier. Als ketter de kerk uitloopen, en buiten de kerk gaan doen precies zoodaas ze deden toen ze vroeger in de kerk doopten, dan is dat toch geen Doop.

Vereenzelvig ik eenmaal mijn *instituten* kerk met de kerk van Christus, natuurlijk dan kan er buiten en naast mijn kerk niets meer van de kerk van Christus zijn, en vervalt ook elk sacrament en elke Doop.

En hierdoor is het dan ook gekomen, dat in de derde en vierde eeuw bijna alle toongevende personen en Synoden, zoogoed als zonder uitzondering, van gevoelen waren, dat de *Ketterdoop* geen Doop was; dat alleen de Doop der ééne kerk, waartoe ze zelf behoorden, als Doop gold; en dat alle door ketter gedoopte personen of kinderen, *als nog niet gedoopt*, zich aan den Doop hadden te onderwerpen.

Zij, die zich ook nu, in de aangelegenheid van den Ketterdoop, niet aanstonds in onze voorstelling kunnen vinden, hadden zich dan ook waarlijk niet op een enkele uitdaging van Brakel of a Mark behoeven te beroepen.

We zullen hun sterker getuigenis bieden dan ze zelve te voorschijn brachten.

Immers het is een bekend feit, dat (één enkele kerk uitgezonderd) oorspronkelijk alle kerken en synoden en concilia en kerkvaders den Ketterdoop *veroordeeld* hebben, en dat men in de eerste eeuwen onveranderlijk alleen dien Doop erkend heeft, die door de kerk zelve was toebediend. Clemens van Alexandrie, Tertullianus, Cyprinus, Athanasius, Basilus, Cyrillus, en evenzoo de Synoden of Concilia van Karthago (200), Konium (235), Karthago (255) enz., aarelden dan ook geen oogenblik, maar verwerpen eenstemmig allen Doop, die niet door de kerk is toegediend, en vorderen of gelasten dat men zonder ver-

wij zulke schijnbaar gedoopte *alsnog* doopen zal.

Dit was dan ook volkomen consequent. Deze herdoop was van dit standpunt onafscheidelijk.

Alleen de kerk heeft last en opdracht om te doopen. Is er buiten mijn kerk geen zichtbare kerk, dan kan er ook buiten mijn kerk geen Doop zijn.

En toch, is het niet opmerkelijk, is geen der groote oecumenische concilia er ooit toe gekomen, om deze dwaling tot een stuk der belijdenis te verheffen.

Zelfs reeds het Concilie van Nicea in 325 heeft in zijn canones een eenigzins ander standpunt ingenomen, en is onderscheid gaan maken tusschen kettera en kettera. (Zie LABBE EN COSSART, *Acta Conc.*, Par. 1671, vol. II p. 326.)

Van sommige kettera erkende dit concilie den Doop niet, maar van andere wel, en hiermee was natuurlijk de consequentie van het vroeger standpunt gebroken, en dit standpunt zelf in beginsel prijsgegeven.

Doch hierover in een volgend artikel.

Uit Hilversum verzoekt ons de heer S. Dijkstra te melden, dat hij niet in die kerk is bereepen, om den strijd tegen de Synode voort te zetten; alsook dat hij nog nimmer met Dr. Vos uit wandelen ging, met name niet in de Kalverstraat.

Gaarne voldoen we aan dit verzoek, onder opmerking, wat het laatste punt betreft, dat het bericht onze oore kwam, van iemand die volkomen geloofwaardig was, en die zei het zelf gezien te hebben.

Deze vergissing is alzoo niet anders te verklaren, dan dat het iemand sprekend op den heer Dijkstra lijkend was. En wat het eerste punt aangaat, de zin en bedoeling van een kerkerad is, wanneer die in geen considerant is uitgesproken, altoos moeilijk te constateeren.

Toch zal zelfs Dr. Dijkstra niet beweren kunnen noch durven, dat de kerkraad van Hilversum, welks voorzitter hij is, na al den geweld der ongerechtigheid die losbrak, en dien hij zelf zoo scherp kastijde, kloeker, moediger en beslister tegenover de Synode is gaan staan.

Hij zal moeten toegeven, dat hij *laauwer*, *zwakker*, *onzelder* staat.

En dit is ons genoeg.

Dit toch vermaakt, wat we op het oog hadden, verachting bij deze broederen in trouw aan den Heere.

Wederom leverde de heer docent De Cock een bijdrage voor de Doopsquaestie, waarop we niets hebben aan te merken, wat uitgangspunt en beginsel betreft.

Zoo met deze woorden:

Volgens de gereformeerde kerk — en ik schrijf voor gereformeerden dewijl onze doelezende broeders ook gereformeerde willen zijn — is het met den doop der kinderen juist zoodaas met den doop der volwassenen. Bij den doop der kinderen moeten de ouders zelfs verklaren dat de kinderen gedoopt moeten worden, *omdat zij leden der gemeente zijn*. Wat ze zijn, kunnen ze dus niet meer worden. Als leden worden ze gedoopt en ze worden niet gedoopt opdat ze leden worden. De gave des doops wordt hun gegeven, omdat ze leden der Kerk zijn. En leden blijven ze, al is het ook dat ze weeten en maanden ongedoopt blijven. Ja, zij blijven leden tot dat ze hun lidmaatschap door woord of daad vernietigen.

Slechts ééne opmerking zouden we ons hierop willen veroorloven.

Uittennend zegt de heer De Cock dat bij ons geen kind gedoopt wordt, om daardoor lid der gemeente te worden, maar in de onderstelling dat het dit is.

Nu rijst echter de vraag: Van welke kerk? Deze symbolische geschriften toch bezigen tweeërlei uitdrukking. Enerzijds 1<sup>o</sup>, dat deze kinderen, in het lichaam Christi *ingelijfd*, *derhalve lidmaten der gemeente zijn*, en als zoodanig behooren gedoopt te worden; maar ook 2<sup>o</sup>, ten andere, (zie Cat. vr. 74) dat zij door den Doop eerst in de Christelijke kerk worden *ingelijfd*.

Laat ge nu deze beide uitdrukkingen beide malen op hetzelfde begrip van kerk slaan, dan spreekt het vanzelf, dat ge stuit op tegenspraak en ongerijmdheid. Een lid dat reeds lid van uw lichaam is, kunt ge niet nog eerst in uw lichaam *inlijven*, tenzij uw arm of been gebroken ware, iets waarvan hier natuurlijk geen sprake is.

Onderstelt men derhalve, dat de opstellers van ons Doopformulier en den Catechismus geen ongerijmdheid schreven, dan moet kerk bij hen de ééne maal iets anders bedoelen dan de andere maal.

Naar onze voorstelling nu loopt dit uittennend.

Geen kind is lidmaat der kerk, zegt het Formulier, dan omdat het den lichame Christi *ingelijfd* (Dankgebed) en in Christus *geheiligd* is (Doopvraag). Dit geeft dus het begrip van de onzichtbare kerk, het *lichaam van Christus*, en niemand heeft recht op den Doop, tenzij hij *als zoodanig* gepresenteerd worde.

Vandaar dat de *Vader* dan ook aan den gedoopte betuigt, «dat Hij hem als zijn kind aanneemt»; de *Zoon*, «dat Hij hem wascht in zijn bloed»; en de *Heilige Geest*, «dat Hij bij hem wonen wil». Al welke dingen slot noch zijn hebben, tenzij van een wezenlijk uitverkoren lidmaat van Christus. Dit zijnde voor het oog des Heeren, ook al wordt het eerst later in hem werkelijkheid.

Wat echter de *inlijving* door den Doop in de Christelijke kerk (Catechismus vr. 74) aantelende, deze moet natuurlijk in het *uiterlijke* en *zichtbare* eerst volgen; en dit nu is de inlijving door den Doop, waarvan de Catechismus gewaagt, als «ondercheidende ons van de kinderen der ongelovigen» (vr. 74).

Want wierp men nu tegen, dat de Doop niet in de *algemeene* zichtbare kerk, maar

in een bepaalde *instituten* kerk inlijft, dan vergunne men ons de vraag, hoe men dan ooit aan wederdoop zou kunnen ont-komen bij overgang uit de ééne *instituten* kerk in de andere.

Is toch de Doop in Berlijn speciale inlijving in de *instituten* Lutherische kerk van Pruisen, dan is een Berlijner die herwaarts komt en alom in een *instituten* Gereformeerde kerk wil worden ingelijfd, uiteraard gehouden zich nogmaals te laten doopen.

Onze stelling blijft derhalve: 1. Men is lidmaat der gemeente, *dooden men in Christus geheiligd* is (onzichtbare kerk); 2. men wordt ingelijfd in de algemeene zichtbare kerk door den Doop; 3. men treedt als lid der *instituten* kerk op door de *Belijdenis*.

Opmerkelijk is nog deze uittaling van den heer De Cock:

Neem eens de kinderen van gedoopte doopsgezinden. Zijn ze niet evenzeer als onze kinderen leden der gemeente? En zoo ja, houden ze dan op dit te zijn omdat de ouders hun de gave des doops onthouden? Geen gereformeerde zal dit leweren. Maar dan moet men ook toestemmen, dat er meer leden der zichtbare kerk dan alleen gedoopten en dat er leden van de zichtbare kerk worden ingesloten, die toch werkelijk leden zijn, zoo men den doop als grens der zichtbare kerk aanneemt.

Salvijn zou dit nimmer gezegd hebben. Onze vaders hebben juist om de verwerping van den kinderdoop, het gezelschap der Wederdoopers nooit als *instituten* kerk erkend.

KUYPER.

## De Kerkelijke Kias.

Het was te verwachten, dat de voorstanders van het synodaal genootschap uitermate ontsticht zouden zijn over het ontstaan der Kerkelijke Kassen. Zij hadden blijkbaar gehoopt, de Gereformeerden die niet langer zich aan het Synodaal bestuur willen onderwerpen tot uittreding uit de Gereformeerde Kerk te kunnen noodzaken, evenals zij indertijd de nu zich noemde Christelijke Gereformeerden hebben gedaan. Ook deze scheiden zich slechts van het genootschap af, en beweerden te recht tot de ware gereformeerde Kerk te behooren. Doch zoolang zij onder hun *ware* naam optreden, trad het Synodaal genootschap, door de Regeering krachtig gesteund, hun in den weg. Het was hun daardoor onmogelijk om eenig goed op hun *eigen* naam, n. dien van «Gereformeerde Kerk te ...», te doen plaatsen. Toen hebben zij zich behelpen door het aannemen van een andere naam, maar tevens zoodoende der Synodalen valsche voorstelling dat de Christ. Gereformeerden een *nieuwe* Kerk stichtten, zeer krachtig in de hand gewerkt.

Het is juist deze loop der zaak, die de hereniging van «Agescheidenen» en «Doleerenden» bemoeilijkt. Laatsgezonden hebben nu «Kerkelijke Kassen» opgericht. Doch thans pogen de Synodalen der gemeente diets te maken, dat de Gereformeerden als particuliere gezelschappen, niet als Kerken, optreden.

Ik wensch geene moeite te doen om de Synodalen, die trouwens niets met onze zaken te maken hebben, te overtuigen. Doch nu ook Christelijke Gereformeerde broeders door die voorstellingen der vijanden op het dwaalspoor schijnen te geraken, veroorloof ik mij een poging te wagen, om aan te toonen, dat de instelling der Kerkelijke Kassen, niet alleen als noodbrug maar ook op zichzelf, geheel in ons hedendaagsch Gereformeerde kerkrecht past. Dit zal duidelijk worden, indien men het volgende met eenige aandacht wil lezen.

Te allen tijde heeft de Christelijke Kerk de zorg voor de tijdelijke goederen aan andere dan aan geestelijke colleges opgedragen. Eeuwenlang was daarom het beheer van het kerkegoed niet eens direct in handen der Kerk zelve, maar in handen van de Overheid. Deze *dienst*, door de Overheid aan de Kerk bewezen, werd vaak op hoogen prijs gesteld. Maar de geschiedenis heeft geleerd, dat de Overheid dikwijls van haar overmachtinge positie gebruik maakte om de Kerk naar haren zin te zetten, of zelfs om haar van haar eigendom te berooven.

Gedurende de Republiek was de Overheid, althans in naam, Gereformeerd, en was het gevaar voor misbruik niet zóó groot als later; otachoon ook in dien tijd de Kerk feitelijk te veel van de Overheid afhing, juist omdat deze op het gebied van het kerkegoed zoo groote macht bezat.

Toen de Overheid niet langer, zelfs niet meer in naam, Gereformeerd was, werd de toestand veel gevaarlijker. Vandaar, dat Koning Willem I in staat was, de vrijgeworden Gereformeerden (Agescheidenen) van al hun goed te berooven, en dit ter beschikking te laten van het op onwettige wijze door hem aan de Kerk opgedragen bestuur.

Intusschen drong het besef dat onze eerste Koning iets onrechtmatigs gedaan had, — dat Z. M. dit zelf niet ingezien heeft staat bij mij vast — meer en meer door, totdat de thans regerende Koning in 1866 besloot, het beheer der goederen aan de Kerk zelve terug te geven.

Wat is toen geschied? Op deze vraag vestig ik, tot goed verstand van het volgende, de bijzondere aandacht.

De Kerkeraden, op dat oogenblik de eenige bestuurders der Kerk, zouden in gewone omstandigheden misschien de aangewezen colleges zijn geweest, om het nu vrijgevallen beheer op zich te nemen. Dit deden zij echter niet, en omdat zij in het synodaal verband zaten, en omdat zij

zich nooit hadden inge-  
Toen hee-  
alagen. De g-  
kerk, maar  
het bestuur-  
aan een be-  
met het ke-  
bestuur van  
deren dier v-  
gemeente ha-  
ning heeft o-  
zóóverre wee-  
Intusschen  
dat deze to-  
lig is.

Vooreerst  
goeddundt.  
waardoor au-  
geestelijk be-  
vloerd wordt  
bestuur onder  
die niet ondu-  
Zoodra een  
Gereformeer-  
leden der g-  
stemmen zoo  
die Kerkerad-  
liest. Hetzel-  
gemeentelede  
wenschen te b-  
dit niet ge-  
door, dat de  
de Gereform-  
voudigste red-  
weigert te  
van dat be-  
staat.

Een ander  
tuten niet b-  
gemaakt, en  
gewijzigd zo-  
hoof te ver-  
den eens geld  
drag moester  
vinden dat ge-  
zou geven, o-  
lijk credit. A-  
niet weten, i-  
meente gehou-  
Er zijn no-  
Doch het aan-  
doen gevoelt  
kerkegoed th-  
kerk als ge-  
de gemeentel-  
2<sup>o</sup>, dat de Ke-  
heid op die ge-  
gelden; 3<sup>o</sup>, d-  
ren oplevert,  
den voorkome  
a. na 1866  
vereeniging b-  
erkennen; b.  
in hunne  
er een behoor-  
de Kerkvoogd  
Over dezel-  
tot opheffing  
Indien in i-  
zij hare statu-  
goedkeuring a-  
gesonden, en  
den, wie voor  
der gemeente  
hoe de statute  
dan zou haar  
veilig en klaar  
den dat destij  
het synodaal v-  
zelfstandigheid  
niet vaststond  
Gereformeerde  
Kerk behoort  
schrijven, dat  
waren voor ee-  
't Zou temmin  
of synodale i-  
tot afkeuring  
bewogen.

De Christel-  
dan ook zeer  
en Kerkvoogd  
mogen komen  
dat hunne Ke-  
hankelijk teger  
den komen te  
zij de toelief  
raden, en alzoo  
de zorg over l-  
Ik zal niet z-  
kan dat niet  
het, dat ook e-  
n.l. deze, dat  
maken, waarin  
diegenen leden  
zoodanig erke-  
voor het bestu-  
Op die wij  
buiten het be-  
de Kerkvoogd  
van den Kerk  
Kerkvoogdij d-  
eenvoudig doo-  
sur worden g-  
voegdheid ver-  
Door de ker-  
onder het onn-  
teleden, — n.l.  
raad als hoo-  
men ook dit  
kerkelijke goe-  
len van het ge-  
Of er later een  
nieuw de vrij-  
tracht te leggen  
goederen vern-